

Posudek vedoucí bakalářské práce

Autor: Alžběta SEDLÁČKOVÁ
Název: Počátky hudební inteligence: vývoj hudebních schopností u dětí v předškolním věku.
Datum: 26. srpna 2011

V předložené bakalářské práci se autorka věnuje v naší psychologii poměrně málo frekventované problematice, a to vývoji hudebních schopností u dětí předškolního věku. Jak na začátku práce poznamenává, tomuto tématu se u nás v současné době spíše věnují hudební pedagogové než psychologové. I když H. Gardner ve své teorii rozmanitých inteligencí poskytuje nový pohled na inteligenci a v jejím rámci i na hudební inteligenci, u nás je spíše stranou zájmu psychologů. V této práci autorka vychází zejména z publikace H. Gardnera a našeho hudebního pedagoga M. Kodejšky, dále pak také z prací tradičních autorů z oblasti hudební psychologie i z prací novějších zahraničních autorů. Bakalářská práce má celkem 58 stran textu, 2 str. použité literatury, ve které jsou 4 cizojazyčné prameny, a 10 stran příloh včetně notových záznamů.

Bakalářská práce je klasicky členěna na teoretickou a empirickou část. V teoretické části autorka na 22 stranách prezentuje základní hudební schopnosti a jejich vývoj, ve kterém se soustřeďuje na vývoj v období předškolního věku. Tuto část uzavírají dvě kapitoly, které jsou podstatné pro následující empirickou část: Rozdíly ve vývoji hudebních schopností mezi chlapci a dívkami a Vliv prostředí na vývoj hudebních schopností. Teoretická část práce je přehledně zpracovaná a autorka konfrontuje názory různých autorů týkající se klasifikace hudebních schopností a podává přehled hudebních schopností, které se projevují již v předškolním věku. Jak autorka uvádí (str. 21), řada autorů považuje toto období za zásadní etapu hudebního vývoje a někteří (Gardner), dokonce za vývoj dokončený na konci předškolního období. Jaké jsou důvody autora pro tento závěr? Má smysl zajímat se v pozdějších vývojových etapách o hudební schopnosti?

Na počátku empirické části práce jsou uvedeny 4 výzkumné otázky, které si autorka kladla: *(1. Na jaké vývojové úrovni jsou vybrané hudební schopnosti u dětí v předškolním věku? 2. Můžeme pozorovat nějaké rozdíly ve vývojové úrovni vybraných hudebních schopností mezi mladší a starší skupinou dětí? 3. Můžeme pozorovat nějaké rozdíly ve vývojové úrovni vybraných hudebních schopností mezi chlapci a dívkami? 4. Můžeme identifikovat nějaké souvislosti mezi hudebním prostředím v rodině a vývojovou úrovní hudebních schopností dítěte?).* Při výzkumu použila jako hlavní metody test hudebních schopností a dotazník hudebního prostředí v rodině. Rovněž vedla krátké rozhovory

s učitelkou v MŠ a realizovala pozorování dětí při hudebních aktivitách. Hlavní metodu – test hudebních schopností - realizovala s 2 skupinami předškolních dětí, mladší do 5,5 let (14 dětí) a starší od 5,5-6,5 (15 dětí). Proč do starší skupiny dětí byl zařazen chlapec se sluchovou vadou nebo jakým způsobem zamýšlela tohoto faktu v práci využít? V rámci hudebního testu zjišťovala: pěvecko reprodukční schopnosti, rozlišování intenzity tónů, rozlišování výšky tónů, citlivost pro rytmickou pulzaci, hudební paměť. Výsledky vyhodnocovala kvalitativně i kvantitativně. V tomto případě použila t test pro nezávislé soubory a Mann-Whitney test. Vzhledem k malému počtu respondentů se soustředila na porovnávání průměrů.

Ze zjištěných výsledků považuji za zajímavý ten, který se týká hudební paměti: (výsledky mladší skupiny dětí jsou v paměti pro rytmus statisticky významně lepší než výsledky starší skupiny dětí). V testu na paměť pro melodii byly výsledky obou skupin srovnatelné. Jak je možné ještě tento výsledek interpretovat (kromě uváděné interpretace, případně v kontextu s ostatními schopnostmi)? Stejně tak zjištění o rozdílu v rytmické pulzaci mezi chlapci a děvčaty (ve prospěch děvčat)? Rovněž výsledek, který se týká hudebního prostředí v rodinách, zasluhuje hlubšího prozkoumání. (Vliv hudebních aktivit v rodině bez ohledu na to zda se jich děti účastní).

V závěru práce autorka odpovídá na výzkumné otázky. Co je podle autorky pozitivní případně negativní na hudebních výukových programech praktikovanými zejména v asijských zemích?

Závěr:

Autorka pracovala zejména v poslední fázi tvorby práce systematicky. Strukturu konzultovala s vedoucí práce a sestavení a vyhodnocování testu hudebních schopností s konzultantem práce (doc. Dr. M. Kodejškem, CSc) z katedry hudební výchovy. Práce přináší vhled do hudebních schopností dětí předškolního věku a do vlivu domácího prostředí na jejich rozvoj. Je kultivovaně napsaná a vytváří předpoklad pro její další možné rozpracování (např. vytvořením další věkové skupiny a detailním sledováním vývoje dílčích hudebních schopností v tomto věkovém období). Svým rozsahem i po formální stránce práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 26. srpna 2011

doc. PhDr. Lenka Hříbková, CSc